

Storstrejken och försvaret : flygblad utgivet av Allmänna försvarsförening...

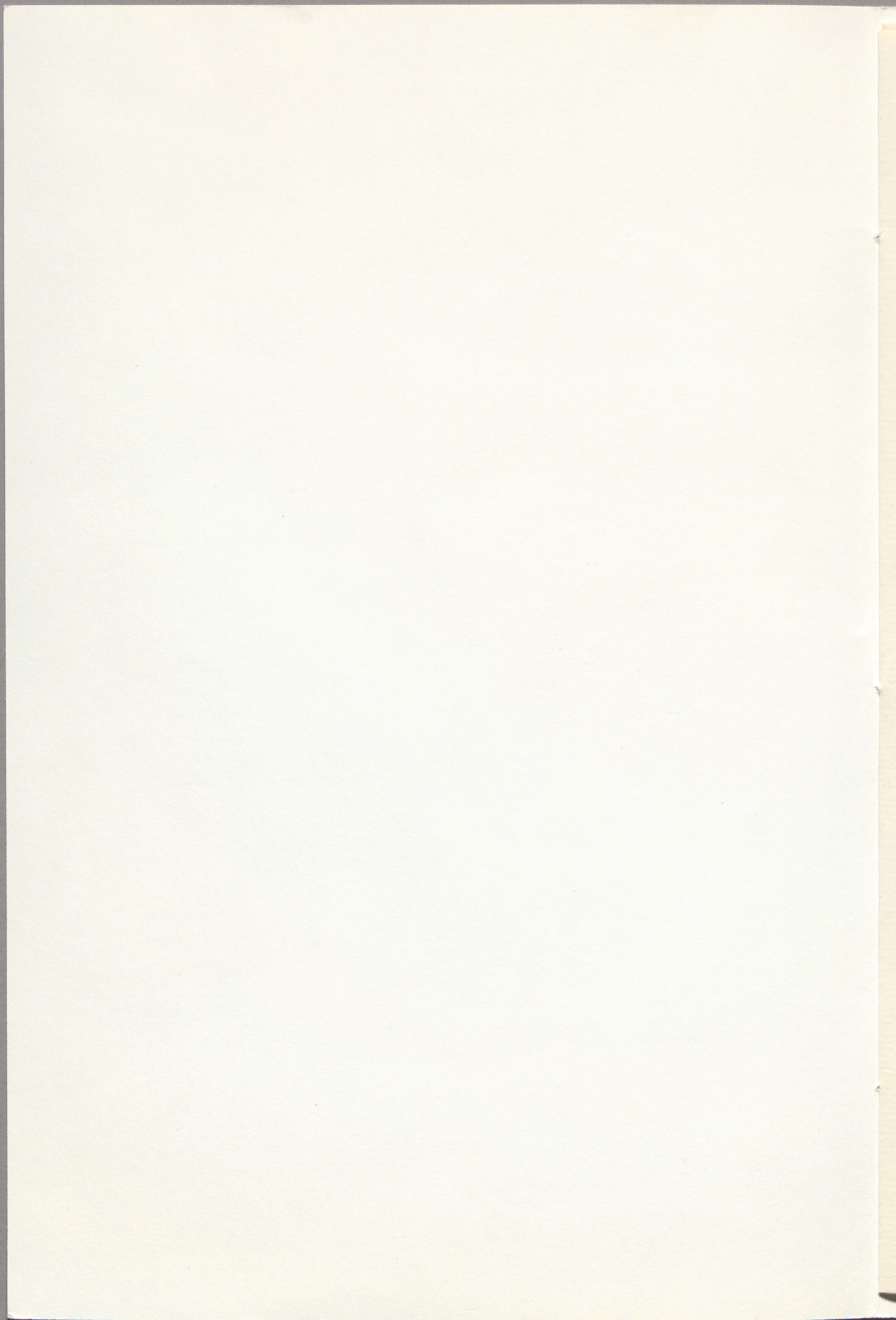
53 E a Br. 1909

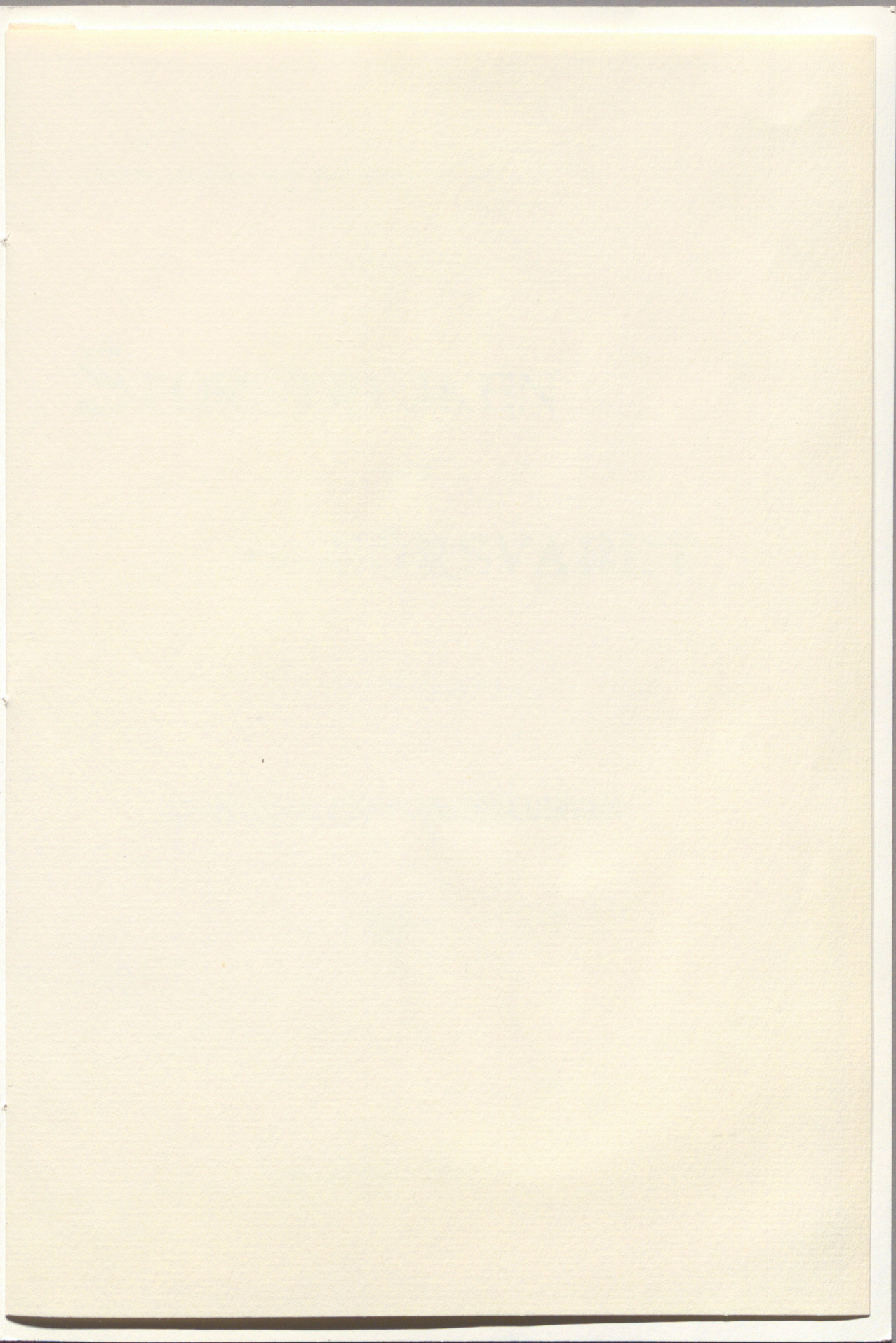

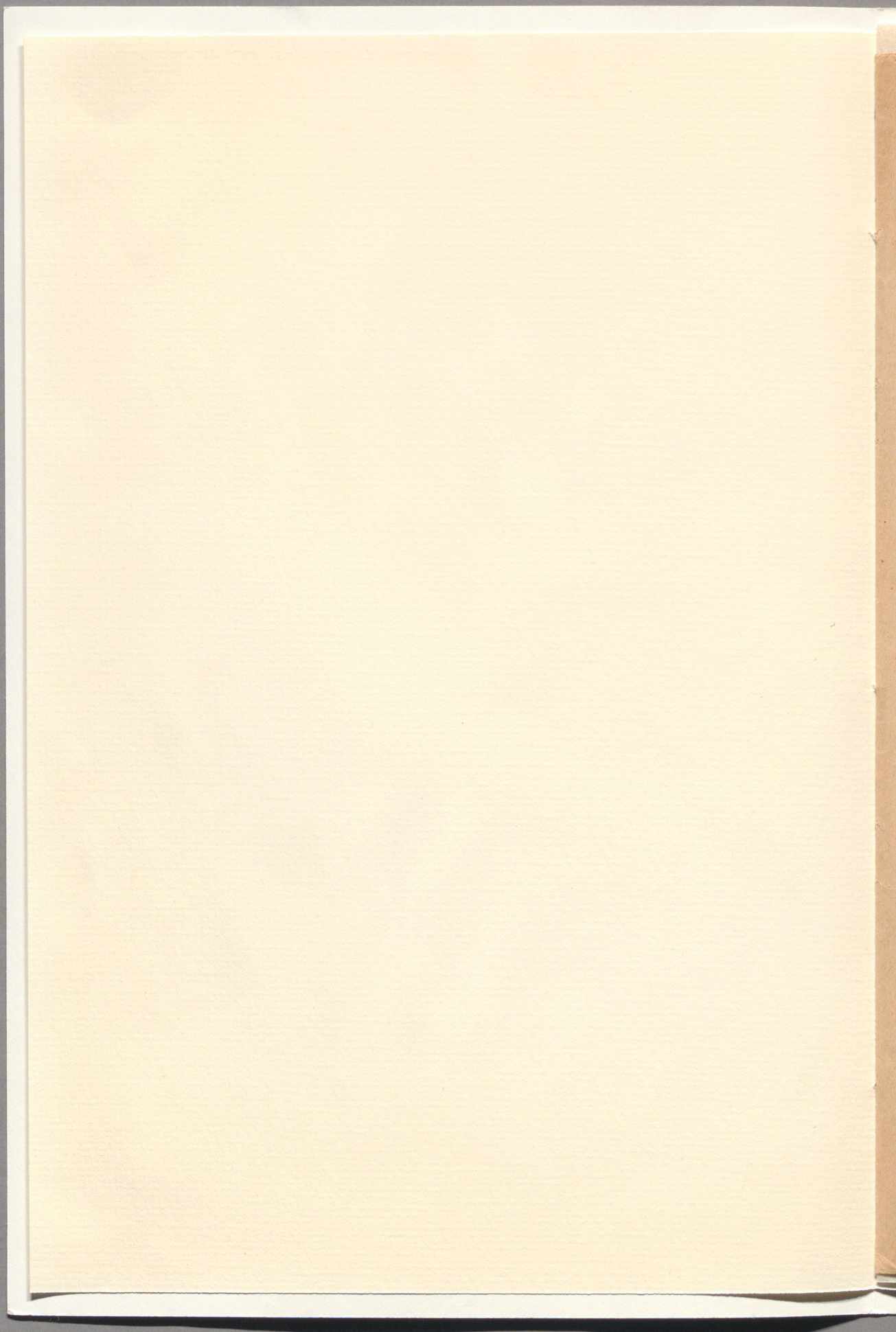
National Library
of Sweden

KUYLENSTJERNA, OSWALD FREDRIK

Sv. Saml.
Polit.
Sv.
(B.F.)
1909

Medföljer såsom B.-nummer Sundsvallsposten september 1909.

Print. Sv
(Bv)
1909

STORSTREJKEN

OCH

FÖRSVARET

FLYGBLAD

UTGIVET AF

ALLMÄNNA FÖRSVARSFÖRENINGEN

Förf.: KUYLENSTJERNA, O. F.

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1909.

STORSTRÄLKEN

OCH

FÖRSVARET

FLYGBILD

UTGITT AV

ALLMÄNNA FÖRSVARSÖRNINGEN

Storstrejken och försvaret.

Folken liksom individerna hafva sina kritiska år.

Sålunda synas seklernas början för oss svenskar vara en kritisk tid af första ordningen. Slaget vid Pultava 1709, Finlands förlust 1809, skilsmässan från Norge 1905 och den stora sociala striden 1909 vittna härom.

Med det korta mellanrummet af fyra år har alltså vårt land vid detta sekels början genomgått tvenne allvarliga kriser: unionsupplösningen ochorstrejken.

Samtidens uppfattning om vårt handlingssätt härvid har naturligen utfallit olika. Visserligen har det här och där hetat i den utländska tidningspressen: »det gamla svenska krigarfolket synes hafva vansläktats» — därför att vi icke gjorde krig 1905 och därför att vi under några augustidagar 1909 läto strejkledningen bestämma öfver transportväsendet i hufvudstaden, men vi kunna taga dessa förebråelser lugnt och med förtröstan vädja till historiens ojäfviga dom.

Det finnes emellertid en viss öfverensstämmelse i dessa båda hårda prof på halten af stål i den svenska nationalkaraktären. Krisernas förlopp och botemedlen i sista hand hafva — i stort sedt — varit öfverensstämmande.

Båda kommo som en öfverrumpling. Tydliga stormsignaler hade visserligen icke saknats; sådana tecken, som bådade oväder, hade i båda fallen varit märkbara nog, men med den sorglöshet — eller rättare — med det lättsinne, som tillhör våra folklyten, läto vi icke varna oss i tid. Vi stodo och gapade lika

förbluffade den dag, då vi i telegrammen fingo läsa, att Norge uppsagt den gamle konung Oscar II tro och lydnad, som den dag, då spårvagnarna upphörde att gå på våra gator. Till vår heder måste dock sägas, att vi hade en ursäkt. Med den bottenärlighet, som sedan urminnes tider varit ett af de yppersta dragen i vårt folks karaktär, ville vi icke tro på löftesbrott, på brytande af ord och aftal, på svikande af tro och löften. Vi ville icke tro, att norrmännen skulle bryta den ed, de svurit konung Oscar, vi ville icke tro, hvarken att våra typografer, eller att våra spårvagnsförare och konduktörer skulle låta förmå sig att bryta sina gjorda aftal.

Vi förstodo icke att folkledare, genom vädjan till de sämre sidorna hos massorna kunna frammana beslut, stridande icke blott mot klokheten, utan ock *mot hedern*.

Hvad unionsupplösningen kostade Norge skall nog aldrig blifva till fullo kändt, men säkert är, att utgifterna icke stodo i rimligt förhållande till valutan. Hvad storstrejken åter kostat Sverige kan lättare beräknas, och låter härmed hufvudlösheten af hela strejken framträda ännu tydligare. För att bekriга arbetsgifvarna anfälla arbetarna hela samhället. Man vill åt A, men angriper också B, C och D med hustru och barn. Ett sådant tillvägagångssätt är ju lika meningslöst, som om någon för att hämnas på sin äldre bror icke drar i betänkande att skada sin mor.

Men meningslöshet är just kännetecknande för den blinda lidelsen, för den oförnuftets draksådd, som samvetslösa uppvig-lare utså i lättförvillade sinnen.

Öfverraskning och harm voro sålunda våra första intryck både 1905 och 1909. Men sedan vi väl hunnit hämta oss, gingo vi, då som nu, *till handling*.

Steg för steg tvingades norrmännen tillbaka inom rättens område. De fingo underkasta sig folkomröstningen och till sist slopa sina gränsfästningar. Häri låg Sveriges seger. Intet fritt folk har ännu nedrifvit sina fästningar på ett annat folks bud, utan att vara besegradt. Att ej en droppe göts af tvenne stambefrändade folks blod förringar sannerligen icke denna

seger. Därför kunde vi med högburet hufvud bortskära unionsmärket ur vår flagga, i medvetandet om att ingen ärolös kapitulations neslighet låder vid de blå och gula färgerna och i medvetandet om att de svenskes plats icke är och aldrig skall blifva bland nationernas backstugusittare.

Med en liknande känsla af att hafva gjort hvad rätt och plikt bjöd, gingo vi ut ur den sociala striden 1909.

*

Hvarför blef det oss då möjligt, både 1905 och 1909, att afvisa den storm, som hotade?

Därför att, trots sömnaktigheten och lättsinnet på ytan, den svenska folkkaraktären till sin kärna dock bevarat sig sund. Därför att vårt folk, i känslan af att dess ära och trygghet hotades, med kraft reste sig mot dessa yttre och inre förnärmelser. En iläkt af det forna, stolta och fasta Sverige susade öfver våra bygder. Vi läto icke föreskrifva oss lagar hvarken från Kristiania eller Folkets Hus. Vi läto icke skrämna oss hvarken af krigsfaran 1905 eller af hotet 1909. Och hvarför?

Därför att vi år 1905 till sist tingo och år 1909 i spetsen för vårt folk hade en regering, som visste hvad den ville, och därför att vi i farans stund hade en här och en flotta att lita på, då våra lifsintressen stodo på spel.

Det tog någon tid innan vårt nationella själfmedvetande vaknade 1905, men när förhandlingarna mellan Sveriges och Norges representanter började i Karlstad, då voro vi i det lyckliga läget att kunna sätta makt bakom ordet, om så hade fordrats. Tror kanske någon att beslutet om gränsfästningarnas nedrivande skulle hafva fattats, om icke den svenska flottan hade legat i full stridsberedskap några få timmars väg från Kristiania och om icke den svenska hären hade varit väl förberedd? Vi kunde föreskrifva fredsvillkoren i Karlstad därför att vi i sista hand hade en slagfärdig armé och en duglig flotta.

Hvarför kom icke 1909 hela samhället »i gungning», som socialisterna hade väntat? Hvarför uteblef all skrämmande inverkan af storstrejken? Därför att myndigheterna nära nog från

första stunden visade att de icke ämnade tåla några öfvergrepp. Därför att man icke dröjde med att anordna en effektiv bevakning, som var beredd på alla eventualiteter. Lugnet kunde upprätthållas under augustidagarna 1909 därför att lagens arm hvilade på ett skarpslipadt svärd, därför att vi verkligen ägde medel att i sista hand återställa ordningen och därför att myndigheterna visade sig äfven ämna använda detta medel, om och när det erfordrades. Man må villigt erkänna arbetarnas besinningsfullhet, men att det åtminstone på sina håll fanns god vilja att bruka våld mot samhället, därom vittnade artiklarna i Brand och andra ungsocialistiska tidningar — innan de upphörde. Nu stannade dock det hela vid blotta hotet.

*

Hvad hafva då dessa båda krisår lärt oss? Först och främst att icke vara *allt för lättrogna*. Vi trodde icke att norrmännen — lika litet som våra egna typografer och spårvägsmän m. fl. — skulle vilja bryta ingångna aftal. Vi trodde att politisk och samhällelig heder stodo i lika hög kurs allestädes. Vi förstodo icke, hur långt en hänsynslös agitation kan drifva människor, eller hur folk kan uppfanatiseras att handla både mot sitt eget bästa och mot tro och heder.

Det gjorde i detta samband ett rent löjligt intryck att höra, huru socialistiska mötestalare föreslogo »försvarets ersättande af skiljedomstraktater». Man tror sålunda på att andra skola hålla traktater och dylikt i helgd, under det att man själf utan betänkande bryter de aftal man ingått. I sanning — på socialisterna i Sverige kan icke tillämpas den gamla regeln: »på sig själf känner man andra».

För framtiden göra vi sålunda klokt i att icke uteslutande lita på traktater och aftal eller räkna på individernas personliga »hygglighet». Därjämte måste vi vara *väl förberedda* för att — *då så påfordras* — kunna möta våld med våld. Den svenska staten gick segrande ur krisen 1905, bland annat därför att vår här och vår flotta voro norrmännens försvars-

krafter öfverlägsna. Vi kunde upprätthålla ordningen 1909, därför att äfven om de 300,000 strejkande arbetarna velat med våld angripa samhället, vi skulle kunnat tillbakaslå ett sådant angrepp. Att vattenledningar, gasverk och dylikt icke förstördes berodde icke på bristande god vilja hos våra anarkister, utan på att sådana platser omsorgsfullt och energiskt bevakades.

Tack vare den väpnade styrkan kunde ordningsmakten bereda skydd såväl åt de arbetsvilliga som äfven åt frivilliga skyddskårers medlemmar samt därigenom trygga *arbetets frihet*.

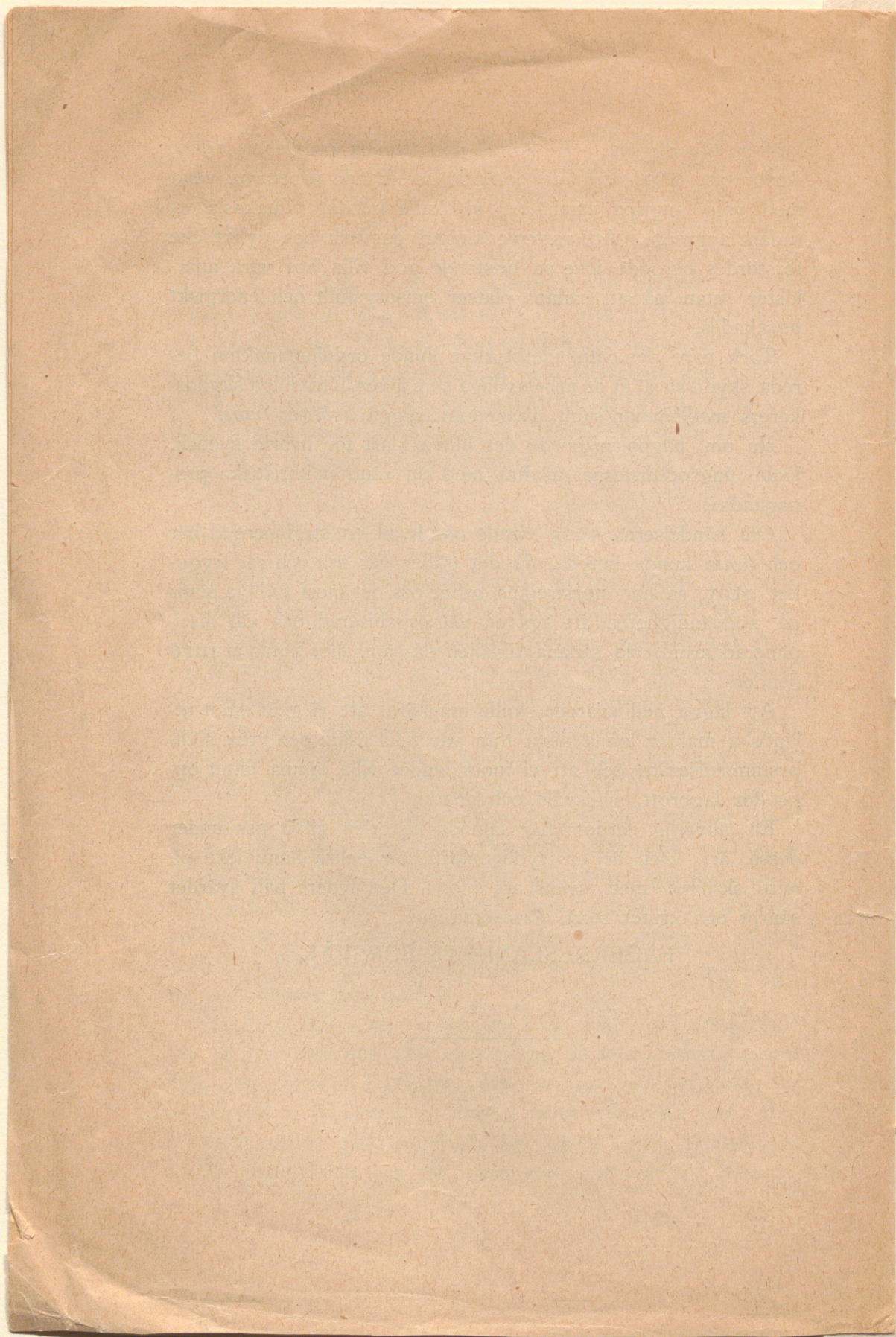
Nu om någonsin borde det blifva klart för hvarje svensk, hvad ungsocialisterna åsyftat med sin »anti-militaristiska propaganda».

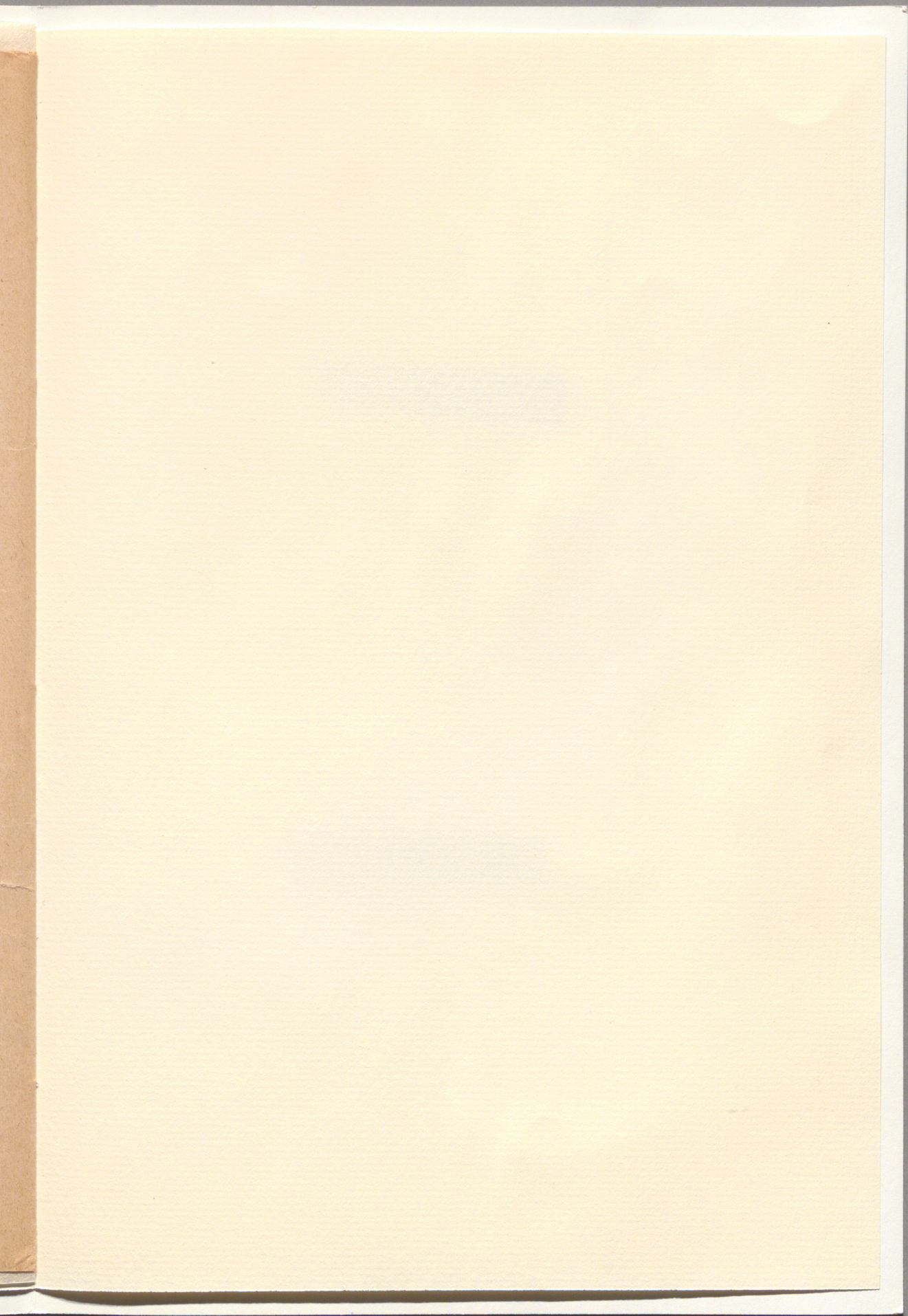
Om händelserna 1905 visade oss, hvad en stridsberedd här och flotta kunna betyda, då det gäller vår ära och vår trygghet **utåt**, så har storstrejken gifvit oss det mest tydliga bevis på nödvändigheten att äga en väl organiserad och väl disciplinerad armé, vid sådana tillfällen då samhället hotas af **inre** fiender.

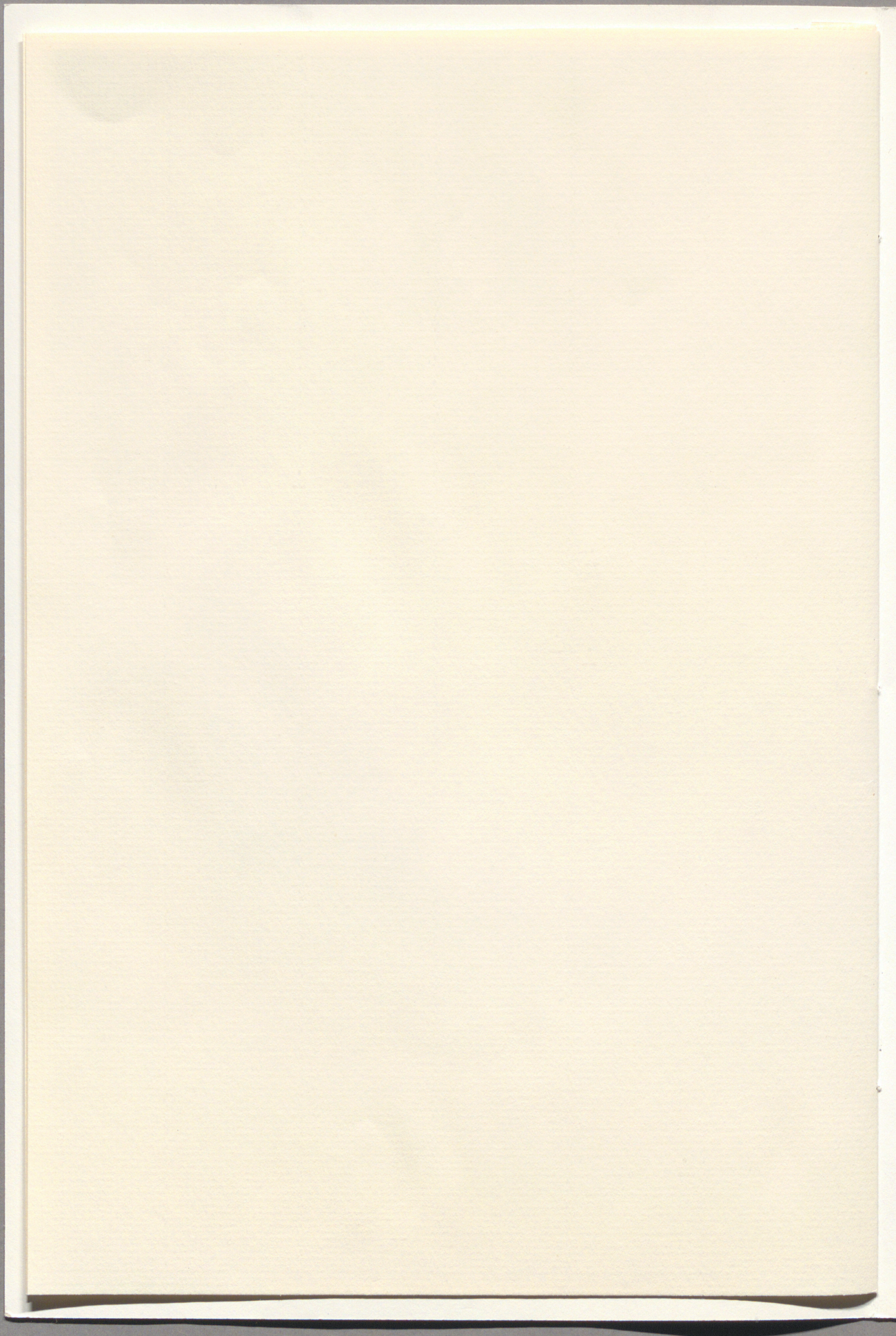
Att lägga ned svärdet skulle innebära, att vi gent emot utländska makter ämna afstå från vår fulla frihet och yttre självbestämmelserätt, och att vi inom landet vilja lämna fältet öppet för lagbrott, självsvåld och anarki.

En allvarlig lärdom har sålunda historien gifvit oss under dessa år. Det är en tydlig skrift, om också ännu icke på nytt skrifven med svenskars blod. Den lyder: håll svärdet skarpt och krutet torrt, försumma icke:

FÄDERNESLANDETS FÖRSVAR.

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 708 370